

RAADSVOORSTEL

D16.012807

DATUM 28 november 2016
AGENDAPUNT 3.05.
ONDERWERP Analyse tekort inkomensdeel 2016
PORTEFEUILLEHOUDER C. van de Pol
PROGRAMMA / WELZIJN&ZORG/INKOMENSVOORZIENINGEN
BELEIDSVELD
ZAAKNUMMER ZK16003133

INLEIDING Op basis van voorlopige prognoses is de verwachting dat het BUIG-budget in 2016 niet toereikend zal zijn om de uitkeringslasten te kunnen voldoen. Om te voorkomen dat dit tekort structureel wordt, wil WerkSaam Westfriesland maatregelen treffen om het voorziene tekort te beperken of te voorkomen. In de analyse tekort inkomensdeel 2016 (als bijlage toegevoegd bij dit voorstel) zijn deze maatregelen beschreven. Tevens wordt hierin een analyse gemaakt van de (regionale) arbeidsmarkt en de oorzaken van instroom in de bijstand.

Met de invoering van de Participatiewet is de Vangnetuitkering (vooralsnog voor 2015 en 2016) gekomen voor gemeenten met een tekort van meer dan 5%. Een tekort tot 5% blijft voor eigen risico van de gemeente. Aangezien de prognoses uitwijzen dat het tekort op het BUIG-budget groter zal zijn dan 5%, houden we rekening met een aanvraag voor de vangnetuitkering. Deze uitkering kan in 2017 worden aangevraagd, vergezeld van:

- a) een globale analyse van de mogelijke oorzaak en de omvang van het tekort;
- b) een brief, of vergelijkbaar document, waarmee het college de raad heeft geïnformeerd over zijn analyse en de maatregelen die worden genomen dan wel worden overwogen om tot tekortreductie te komen;
- c) een document waaruit de opvattingen van de gemeenteraad hieromtrent blijken;
- d) een overzicht wat de gemeente in 2016 feitelijk heeft gedaan om het tekort het hoofd te bieden en hoe zij het effect daarvan kwalificeert.

Voor wat betreft sub a t/m c is het essentieel dat we in 2016 expliciet een proces van tekortreductie hebben ingezet, en dat de reactie van uw gemeenteraad hierop is gevraagd. Daarom wordt dit voorstel u hierbij aangeboden.

KADER Participatiewet en besluit Participatiewet

VOORSTEL U wordt voorgesteld:

- Kennis te nemen van de analyse 'tekort inkomensdeel 2016 WerkSaam Westfriesland'
- De opvattingen van uw raad ten aanzien van de analyse én de voorgestelde maatregelen tijdens deze raadsbehandeling kenbaar te maken en vast te leggen in een afzonderlijk verslag.

ONDERBOUWING

Beoogd effect

Met de analyse en de voorgestelde maatregelen, opgesteld door WerkSaam Westfriesland, wordt getracht het tekort op het BUIG-budget te reduceren. Tevens wordt met dit voorstel beoogd om te voldoen aan de voorwaarden om succesvol een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering over 2016.

Op basis van de analyse zijn de onderstaande maatregelen in 2015 ingezet en worden in 2016 en volgende jaren voortgezet. Het gaat om de volgende maatregelen:

- ✓ De belangrijkste beheersmaatregel die in Westfriesland is getroffen om tekorten op de BUIG te voorkomen is de oprichting van WerkSaam Westfriesland. De opdracht van WerkSaam Westfriesland is om zoveel mogelijk Westfriezen regulier op de arbeidsmarkt te laten participeren en voor duurzame uitstroom uit de bijstand te zorgen. Op het moment dat dat (nog) niet lukt zijn er twee aanvullende uitgangspunten namelijk:
  - Iedere gewerkte dag is er een én
  - Als regulier werken niet kan, dan werken met een voorziening of beschut
- ✓ Op basis van het concept In-Door- en Uitstroom biedt WerkSaam Westfriesland zowel in de eigen leerwerkbedrijven, als bij werkgevers/opdrachtgevers of in samenwerking met (sociale) ondernemers, de mogelijkheid om werkervaring op te doen. Daarnaast zijn er aanvullende mogelijkheden voor ontwikkeling door middel van training, opleiding en certificering. Kandidaten worden zo voorbereid voor een plek op de arbeidsmarkt en gematcht met de beschikbare vacatures van het Werkgeversservicepunt (WSP).
- ✓ Het leren kennen van alle cliënten, waarbij iedereen die kan werken een arbeids- of ontwikkelcoach heeft gekregen
- ✓ Voor alle cliënten een plan van aanpak in het kader van re-integratie opstellen
- ✓ Intern de werkprocessen op orde krijgen
- ✓ Naamsbekendheid en goede relaties met werkgevers opbouwen
- ✓ Het Werkgeversservicepunt WSP samen met het UWV verder ontwikkelen
- ✓ Het Leerwerkbedrijf voor de SW (Sociale Werkvoorziening) is omgevormd naar een Leerwerkbedrijf, waarbij niet alleen SW-ers werken, maar ook re-integratie trajecten met behoud van uitkering lopen en ruimte is voor nieuw beschut werken. Voor de re-integratietrajecten met behoud van uitkering zijn de programma's arbeidsgroei en arbeidsfit ontwikkeld, waarbij werken en leren centraal staan.
- ✓ Niet alleen in de Leerwerkbedrijven maar ook bij grote werkgevers in de regio met veel vacatures zijn trajecten mogelijk met behoud van uitkering. Het gaat hierbij vaak om een beperkte periode leren en werken en daarna doorstroom naar regulier werk.
- ✓ Er is een mobiliteitscentrum ingericht voor ondersteunende trainingen, zoals sollicitatietraining, het voeren van elevator pitches, gebruik van sociale media etc. Onderdeel van het mobiliteitscentrum is het WerkSaam café, waarbij

werkzoekenden kunnen binnenlopen en ondersteuning kunnen krijgen bij sollicitatieactiviteiten.

- ✓ Terugvordering en Verhaal en de daarbij behorende debiteurenadministratie en incassoactiviteiten is ingericht en op orde gebracht
- ✓ Het leren van de taal wordt gecombineerd met werken bij WerkSaam. In samenwerking met Fiolet taaltrainingen is een programma gestart, waarbij inburgeraars leren en werken combineren en hierdoor sneller uit de uitkering stromen.
- ✓ Er is een nieuwe werkwijze geïntroduceerd om de kansen op de flexmarkt beter te benutten. WerkSaam werkt hiervoor samen met Flextentie, een sociale onderneming die inspeelt op de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Uitkeringsgerechtigden kunnen hierdoor makkelijker tijdelijk uitzendwerk accepteren, zonder dat zij het gevaar lopen een hele nieuwe aanvraagprocedure voor een uitkering te moeten doorlopen, maar wel met de mogelijkheid om extra bij te verdienen bovenop de uitkering.
- ✓ Het opzetten van een pilot jongerenloket, waarbij WerkSaam, UWV, RMC en onderwijs samenwerken om kwetsbare jongeren toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

Daarnaast zijn er in 2016 nieuwe maatregelen toegevoegd om het tekort op de BUIG verder te reduceren. Ook deze maatregelen werken door in 2017 en verder. Het gaat om de volgende maatregelen:

- ✓ Het hele aanvraagproces is opnieuw ingericht en vanaf 1 april 2016 ingegaan. Het afhandelen van een aanvraag is hierdoor niet alleen sneller en klantvriendelijker geworden. In het hele aanvraagproces is meer aandacht voor:
  - Preventie in de vorm van voorlichting: er is een voorlichtingsfilm gemaakt waarbij aanvragers van bijstand een duidelijke uitleg krijgen over hun rechten en plichten
  - Preventie in de vorm van het voorkomen van onnodige instroom: alle bijstandsaanvragen worden door handhavers gescreend en getoetst. Daarnaast worden alle aanvragen door de intakekers gescreend op voorliggende voorzieningen.
  - Vanaf het moment van aanvraag is er aandacht voor werk. Vòòr het individuele intakegesprek in het kader van de rechtmatigheid moeten alle nieuwe aanvragers de Dariuz diagnose invullen om hun afstand tot de arbeidsmarkt te bepalen. Daarnaast vullen ze de Taalmeter in om mogelijke laaggeletterdheid op te sporen. Beide diagnose instrumenten zorgen er voor dat er overdracht plaats vindt vanuit de intake naar de juiste arbeids- of ontwikkelcoach en dat die een passend plan van aanpak kan opstellen. Daarbij wordt ook gekeken of de aanvrager direct aan het werk kan in de Leerwerkbedrijven, om de kandidaat arbeidsfit te maken of te houden.

- ✓ WerkSaam is in 2016 overgestapt op Stekker 4 (matchingstool van het UWV). Hierdoor kunnen alle bijstandsklanten toegang krijgen tot alle vacatures. Niet alleen van WerkSaam, maar ook van het UWV. Werkgevers in de regio hebben toegang tot alle kandidaat werkzoekenden (ongeacht welke uitkering zij hebben). Bovendien kunnen zij via Werk.nl zien of het profiel van de kandidaat tot de doelgroep van de banenafpraak behoort. Stekker 4 heeft ook een Werkmap. Via de Werkmap kunnen coaches makkelijker digitaal met cliënten communiceren over vacatures.
- ✓ Om nog meer mensen beter te ondersteunen bij het vinden van werk is in 2016 gestart met bemiddelingsgroepen, naast individuele gesprekken die met bijstandsccliënten worden gevoerd.
- ✓ De mogelijkheden om leren en werken te combineren zijn verder uitgebreid. Bijvoorbeeld met mogelijkheden in de schoonmaak en werken in een naaiatelier voor een bekende modeketen. Daarnaast zijn er opleidingen voor lassers, verkeersregelaars en trajecten richting werken in de bouw.
- ✓ Het structureel maken van de samenwerkingsafspraken voor het jongerenloket, vanwege de goede samenwerking tussen WerkSaam, UWV, RMC en onderwijs en de behaalde resultaten voor kwetsbare jongeren.

Beleidsvrijheid / -ruimte (wettelijk kader)

De vangnetuitkering is vastgelegd in het Besluit Participatiewet. Uit dit Besluit en de toelichting hierop blijkt dat de colleges de raden in 2016 moeten informeren. De bijlage met daarin de Analyse tekort inkomensdeel 2016 WerkSaam Westfriesland wordt aan de raad voorgelegd in het kader van horizontale verantwoording binnen de gemeente. Om in 2017 een beroep te kunnen doen op de vangnetregeling dient aangetoond te worden dat het college de raad heeft geïnformeerd over de analyse. Daarnaast moet de opvattingen van de raad over de analyse blijken.

Argumenten

De analyse en voorgestelde maatregelen zijn van belang om het BUIG-tekort te verklaren en te voorkomen dat het tekort verder oploopt. Voor het aanvragen van een vangnetuitkering over het jaar 2016 is het tevens noodzakelijk dat de gemeenteraad door het college is geïnformeerd over de analyse van het verwachte BUIG-tekort en de in te zetten maatregelen om tot een tekortreductie te komen. Voor het aanvragen van een vangnetuitkering over het jaar 2016 is het noodzakelijk dat de gemeenteraad zich kan vinden in de door WerkSaam Westfriesland ingezette maatregelen om tot tekortreductie te komen. De opvattingen van de gemeenteraad over de door WerkSaam genoemde reductiemaatregelen moeten op schrift worden bijgevoegd bij de aanvraag voor de vangnetuitkering. Een eventuele aanvraag moet uiterlijk 15 augustus 2017 worden ingediend.

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

- FINANCIEN** Op basis van de analyse verwachten we een tekort van € 395.922. Dit is 21% van het BUIG budget. Het tekort zal mogelijk deels door de aanvraag vangnetregeling 2016 worden gedekt.
De verwachting is dat we op basis van de vangnetregeling een bedrag van € 253.128 gaan ontvangen. Voor de dekking van het resterende tekort is er ruimte in de reserve sociaal deelfonds.
- RISICO** De inmiddels ingezette en voorgenomen acties uit de analyse moeten bijdragen aan tekortreductie. Deze bieden echter geen garantie dat dit ook daadwerkelijk gaat lukken. De exacte besparing die de maatregelen moeten opleveren is moeilijk op voorhand te bepalen. De benoemde verwachte besparingen zijn gebaseerd op prognoses en ervaringscijfers. De beoordeling van uiteindelijk behaalde resultaten wordt overgelaten aan de gemeenteraad en zal voor de toekenning van de vangnetuitkering geen rol spelen.
- Daarnaast valt op dit moment nog niet met zekerheid te zeggen hoe groot het tekort zal zijn. Dit is mede afhankelijk van de definitieve vaststelling van het rijksbudget voor 2016, de ontwikkeling van het bijstandsvolume en de ontwikkeling van de inkomsten uit terugvordering & verhaal.
- COMMUNICATIE** Om de opvattingen van de gemeenteraad ten aanzien van voorliggend voorstel op schrift te hebben, moet er een verslag worden gemaakt van de vergadering. Het verslag van de raadsvergadering dient te worden bijgevoegd bij de besluitenlijst, zodat dit gezamenlijk met de besluitenlijst kan worden vastgesteld en kan worden meegestuurd met de aanvraag voor de vangnetregeling 2016.
- VERVOLG** In de periode 1 januari 2017 tot en met 15 augustus 2017 kunnen gemeenten bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet een verzoek indienen tot een vangnetuitkering over 2016. WerkSaam Westfriesland zal de gemeenten ondersteunen bij het indienen van een eventuele aanvraag.

Datum college: 1 november 2016

Burgemeester en wethouders van Koggenland.

Bijlage: Analyse tekort inkomensdeel 2016